

Tržaške vesti.

—t— Prva slovenska matura v Trstu. Pred c. kr. izpraševalno komisijo na zapovednem tečaju goriških učiteljskih je napravil zrelostni izpit z odliko Franc Stiplošek iz Barkovelj. Čestitamo mlademu tovarišu!

—t— Tržaške mestne učiteljice so predložile magistratu in namestništvu spomenico, v kateri zahtevajo zvišanje plač in izvršitev imenovanj, ki jih že tri leta ni bilo. Posebno žalosten je položaj učiteljic-suplentinj, ki jih je nad sto, nekatere z večletno službo, in ki dobivajo le 3 K 33 h dnevne in 33 h draginjske doklade na dan. Obljubila se jim je ugodna rešitev njih utemeljene zahteve.

—t— Učenci C. M. šole pri Sv. Jakobu v Trstu so nabrali v dneh žepnih robcev poleg obilice blaga tudi 760 K v gotovini.

—t— C. kr. pripravnica srednjih šol v Trstu je podpisala 1000 K šestega vojnega posojila.

—t— Mestni slovenski otroški vrtec pri Sv. Ivanu konča dne 1. julija t. l. 20 let, odkar je bil ustanovljen. Dvajsetletnico svojega obstanka je praznoval kar najlepše in najdostojneje dne 24. t. m. z razširjenjem svojih prostorov, kjer bodo odslej poučevale 4 učne osebe. Ob tej priložnosti se je vršila lepo uspešna otroška prireditev v korist vdovam in sirotam padlih junakov. Vivat, floreat, crescat!

—t— Razpisana mesta za otroške vrtarice v Trstu. Vladni komisar razpisuje več mest otroških vrtaric. Med drugimi so razpisana: na slovenskem občinskem otroškem vrtcu na Vrdeli mesto voditeljice ter eno ali več mest vrtaric in eno mesto pomožne vrtarice; na novo ustanovljenem občinskem otroškem vrtcu s slovenskim in nemškim učnim jezikom (pri Sv. Vidu) mesto voditeljice, eno ali več mest vrtaric ter eno ali več mest pomožnih vrtaric. Z običajnimi dokumenti opremljene prošnje je vložiti do vštetelega 15. julija t. l. na mestni magistrat. Prosilke, ki so nastavljene na kakem javnem zavodu, ali na zavodu s pravico javnosti, morajo te prošnje vložiti instancnim putem.

—t— „Edinost“ piše: Hoteli smo oddati na tržaški glavni pošti ekspresno priporočeno pismo, naslovljeno na državnega poslanca g. dr. Otokarja Rybáča v parlamentu na Dunaju. Pismo smo hoteli odati seveda zaprto, toda pošta ni hotela sprejeti zaprtega pisma. Vprašamo torej: kako je mogoče, da bi se pisemska cenzura vtikala v dopisovanje volilcev s svojimi državnimi poslanci ali narobe v dopisovanje državnih poslancev z njihovimi volilci? Poslanec je imun in ni je niti civilne niti vojaške oblasti, ki bi se mogla vtikati v njegove stvari, dokler parlament sam ne pristane na to. Lepa bi pač bila, da bi bilo dopisovanje z državnimi poslanci celo v času, ko zboruje državni zbor, odvisno morda od kakega cenzorja, ki komaj ve, kaj je parlament in kaj je državni poslanec. Protestiramo najodločneje proti takemu, poslanske imunitete kršočemu in svobodno občevanje volilcev s poslanci onemogočujočemu postopanju, na katero opozarjamo prav posebej poslance same, da na pristojnem mestu nemudoma izposlujejo spoštovanje poslanske imunitete s strani pisemske cenzure.

Primorske vesti.

—p— Tajna germanizatorska naučna odredba za primorske dežele. Poslanec dr. Laginja je v svojem govoru v poslanski zbornici rekel med drugim: Kako daleč gre germanizatorsko prizadevanje v slovanskih krajih, spričuje tajna odredba naučne uprave, po kateri se ima v hrvatskih in slovenskih šolah v Primorju in Dalmaciji poučevati v nemškem jeziku. Nemški deželni šolski nadzorniki, ki ne znajo deset besed slovenskih ali hrvatskih, nadzorujejo slovenske in hrvatske šole.

Splošni vestnik.

Avstrijski in ogrski otroci na letovišču v Švici. Dne 31. maja je poslal vojni preskrbni urad ministrstva notranjih del 400 otrok z Dunaja, iz Budimpešte, iz Prage, iz Gradca in iz Brna v Švico in sicer v Einsiedeln, kjer ostanejo šest tednov. Mleka in kruha in kar še več rabijo, jim ne bo manjkalo. Že pri prihodu čez švicarsko mejo so dobili belega kruha, klobasice in pomaranče.

Za internirane češke učitelje. V državnem zboru so vložili češki poslanci interpelacijo zaradi interniranih z Moravske. Začetkom vojne je vojaška oblast 300 čeških učiteljev na južnem Moravskem, ki so bili za službo z orožjem spoznani za nesposobne, proglasila za politično nezanesljive in jih strogo priprla. Tekom časa je smelo nekaj teh učiteljev na tečaje za enoletne prostovoljce ter so v vojaški službi napredovali. Večina pa še sedaj po nedolžnem trpi. Izpustje naj se takoj in dobe popolno zaščene.

Razgled.

Vojne izgube češkega učiteljstva. Izmed čeških učiteljev iz čeških okrajev na Češkem je doslej padlo ali umrlo 277 učiteljev.

Vzgoja k patriotizmu. „Edinost“ piše: Poslanec dr. Stransky je v svojem govoru v državnem zboru pripovedoval tako-le: Tu imam odlok naučnega ministrstva, po katerem so bile zopet v zadnjem času zaplenjene zdravne odobrene učne knjige, odobrene po Gautschu, po Bylandt-Rheidtu, ministru Hartlu, Režku, in ne morda učne knjige, v katerih bi šlo za politiko, temveč učne knjige za zemljepis in zgodovino so bile zaplenjene in se ne smejo prodajati več. Zakaj? Tu se pravi na primer, da se mora na tej in tej strani izpremeniti izraz „domovina“ toliko, da se bo glasilo „ožja domovina“ in „širša domovina“. Ne vem, kako misli naučni minister gospod pl. Hussarek o domovini. Toda jaz poznam samo eno domovino, vsak človek ima samo eno domovino in nima ožje in širše domovine. Nadalje je zaukazano, da se v teh učnih knjigah, kjer gre za razdalje, ne sme reči, kako daleč je iz Prage do Plzna, ali iz Prage do Brna, temveč le kako daleč je iz Prage do Dunaja in iz Brna do Dunaja, ali pa če gre za primerjave, se mora reči, da je tako daleč kot iz Prage do Dunaja, iz Brna do Dunaja, toda nikdar pa ne med češkimi mesti. Zaukazano je tudi, da se črta naslednje mesto: „Češka, Moravska in Šlezija spadajo k najobljudejšim, najbogatejšim in najnaprednejšim avstrijskim deželam“. To je bilo zaplenjeno in bilo je zaukazano, da se mora glasiti: „Češka, Moravska in Šlezija spadajo k najobljudejšim, najbogatejšim in najnaprednejšim avstrijskim deželam, poleg Dolnje Avstrijske“. To mora biti dodano... — Kaj naj potem šele rečemo mi Slovenci, ko so nam črtali iz šolskih knjig najnedolžnejše pesmice in spise in celo Prešernov „Krst pri Savici“, ki je odtedaj v srednješolskih učnih knjigah, odkar je bila tiskana prva slovenska srednješolska učna knjiga. Ljudjem, ki uganjajo take v nebo kričeče neumnosti, se pač blede; drugače si ne moremo predstavljati njihovega počenjanja.

Odkod pomanjkanje premoga in sladkorja? „Grazer Volksblatt“ piše: „Ker se množe upravičene tožbe o pomanjkanju premoga in sladkorja, bo prav, če se preišče, zakaj sta ta dva proizvoda postala tako redka. O tem piše „Türmer“ sledeče: Da se dvigne naša valuta, ni šel samo premog v inozemstvo, marveč tudi velike množine živil: češnje, jabolka, šparglji, sladkor in krompir. Premoga se je toliko izvozilo, da je 20.000 delavcev stalno delalo za inozemstvo. Kaj nam je koristilo, da smo premog in železo v preobli meri oddali Švici in Nizozemski? Kaj nam je koristilo, da smo za zvišanje valute dali nevtalcerem naša živila? Ali se je s tem naša valuta zboljšala? Ali smo si s tem pridobili le enega dobrega prijatelja? Švica je prodala naš premog v Italijo in Francijo za obrat sovravnih železnic in municijskih tovarov; naše železo se je v Švici izpremenilo v orožje in municijo, ki je romala na Francosko in pobijala naše sinove. Naš sladkor, češnje, šparglji itd., so dobro tekli Angležem, med tem ko smo mi morali jesti podzemeljsko peso, da smo z oddajo krompirja ohranili Švico pri dobri volji. In naša valuta ni poskočila niti za vinar, ker ni mogla in ker ni smela. Zato že skrbe naši sovražniki s pomočjo nevtalcerov z menicami in denarnimi operacijami s pošiljanjem živil.

Književnost.

Mladinski list „Zvonček“ prinaša v 6. številko letošnjega letnika to-le zanimivo vsebino: Jos. Vandot: Jara kača. (Pesem.) Ivo Trošt: Škof bo. (Povest.) Vera: Mali računar. (Povest.) Karel Širok: Metuljček in sinica. (Basen.) Vinko Klanšek: V nesreči. (Pesem.) F. Palnak: Slike iz živalstva. Jakob Dimnik: Cesar Karel. (Slika.) Jos. Vandot: Nov krilatec. (Zlatki Gržinovi.) Ivo Trošt: Na prepovedanem potu. (Povest s sliko.) Vinko Klanšek: Dedek. (Pesem.) Pouk in zabava. Kotiček gospoda Doro poljskega.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radoj Korene.

Last in založba „Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. maja 1917 K 131.616-07

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/26. do 1/26. ure popoldne.

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela vlog koncem leta 1916 . . . . . K 55,000.000.—
hipotečnih in občinskih posojil . . . . . „ 30,600.000.—
rezervnega zaklada . . . . . „ 1,500.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in nestalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo
c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%,
izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1%
oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.

Kupim bukovo oglje in drva od enega vagona naprej.

Prosim za ponudbe. — Plačilo naprej.

JAKOB TAVČAR

trgovec z ogljem in drvami

T R S T. Centrala: Via Zaccaria 3. T R S T.

Slovenska Šolska Matica

ima v svoji zalogi razen razprodanih „Letopisov“, I., II. in III. zv. — še vse do zdaj izišle knjige ter oddaja stalnim članom tudi prejšnje celotne letnike za navadno letnino 4 K; posamezne prejšnje knjige (snopiče itd.) dobivajo člani in učiteljskišniki za polovico prodajalne cene. Nečlani pa plačajo za posamezne prejšnje knjige določeno prodajalno ceno, ki je razvidna v „Pedagoškem Letopisu“.

Posebej je izdala in založila Slovenska Šolska Matica:

1. A. Črnivec: Navodilo k I. zvezku „Računice za občje ljudske šole“. Cena 1 K.
2. Spominski list za učence in učenke, ki dobe Odpustnico. Cena 20 vin.
3. Kren-Bajželj: Javen telovadni nastop. Cena 60 vin.
4. Trunk-Dimnik: Staršem šolske mladine. Cena 2 vin.

Letnina za Slovensko Šolsko Matico znaša 4 K in se plača meseca januarja vsakega leta.